# DEN DANSKE ØKONOMISKE SITUATION[1])

Den 31. maj opnåedes der mellem regeringspartierne på den ene side, venstre og det konservative folkeparti på den anden side enighed om at gennemføre forslaget om *almindelig omsætningsafgift* og forskellige andre foranstaltninger med det formål at begrænse den indenlandske efterspørgsel til forbrug og investering for at modvirke tendensen til øget valutaunderskud og stigende priser. Forslaget om omsætningsafgift og forskellige andre forslag, som var forudset i det politiske forlig, vedtoges af folketinget den 15. juni.

I den endelige udformning er omsætningsafgiften en 9 pct.s afgift i engrosleddet. Uanset betegnelsen »almindelig« er meget vigtige vareområder unddraget afgiften, først og fremmest levnedsmidler (dog ikke nydelsesmidler som kaffe og te), driftsmidler til landbrug, skovbrug, gartneri og fiskeri, brændsel, herunder benzin, brugte motorkøretøjer og apotekervarer. Hertil kommer, at det er anset for hensigtsmæssigt ikke at medtage en række varer, der i forvejen er afgiftspligtige efter gældende forbrugsafgiftslove, under den almindelige omsætningsafgift, men i stedet at forhøje de specielle afgifter (»punktskatter«) for disse varer, således at afgiftsbelastningen bliver forøget i samme omfang, som hvis varen var blevet pålagt den almindelige omsætningsafgift. Det drejer sig om tobaksvarer, chokolade, øl, vin og spiritus, mineralvand, konsum-is, parfumer og toiletmidler, grammofonplader samt radio- og fjernsynsapparater. Indtil 1. april 1963 vil endvidere manufakturvarer falde uden for den almindelige omsætningsafgift. Fra dette tidspunkt bortfalder den gældende engrosbeskatning af disse varer i henhold til loven om forbrugsbegrænsende foranstaltninger af 1955, og de inddrages under den almindelige omsætningsafgift, hvilket betyder en nedsættelse af afgiften på manufakturvarer.

Omsætningsafgiften træder i kraft den 1. august, og for de 8 måneder af finansåret 1962–63, hvor den vil være i kraft, er provenuet anslået til henved 450 mill. kr., medens det for finansåret 1963–64, når hensyn tages til bortfaldet af de hidtidige manufakturafgifter med ca. 365 mill. kr., skønnes at ville blive ca. 900 mill. kr. Samtidig er der imidlertid truffet foranstaltninger til at undtage den mindrebemidlede del af befolkningen fra omsætningsafgiftens virkninger på priserne. Dette sker ved forhøjelse af børne-

[1]) Se også tabelbilaget bag i hæftet.

tilskuddene, af folke-, invalide- og enkepensioner og ved nedslag i statsindkomstskatten for forsørgere med en skalaindkomst på indtil 10.000 kr. I alt vil udgifterne til disse kompensationsordninger andrage ca. 135 mill. kr.

De samlede virkninger af omsætningsafgiften, udbydelsen af præmieobligationslån på 100 mill. kr., kompensationsordningerne samt den række besparelser på bygge- og anlægsbudgettet, som er omtalt nedenfor, vil efter økonomiministeriets beregninger medføre, at *statsbudgettet for 1962–63* vil udvise et kasseoverskud på 500 mill. kr. Overskuddet skal afskrives på statens faste gæld til nationalbanken, for tiden 2700 mill. kr. Såfremt det overstiger 500 mill. kr., indsættes det overskydende beløb på en særlig konto til lettelse af skatteudskrivningen i skatteåret 1963–64. Regeringen har tilkendegivet, at det er dens hensigt at holde statens samlede udgifter i finansåret 1962–63 inden for den af skønnet over statsfinanserne angivne udgiftsramme af 8540 mill. kr., og nye udgiftkrævende forslag, som vil forrykke grundlaget for dette tilsagn, vil ikke blive fremsat.

*Økonomiministeriets skøn ult. maj over statsfinanserne i 1962–63*

| | Mill. kr. |
|---|---|
| *Forbrugsafgifter:* | |
| Gældende | 5.210 |
| Omsætningsafgift | 435 |
| *Personskatter:* | |
| Gældende | 3.275 |
| Nedslag, børnetilskud m.v. | ÷ 135 |
| Selskabsskatter | 460 |
| Andre indtægter | 270 |
| I alt | 9.515 |
| Folke- og invalidepension | 1.450 |
| Andre sociale udgifter | 1.350 |
| Landbrugsordninger | 450 |
| Undervisning og andre civile udgifter | 2.800 |
| Civile anlæg | 920 |
| Forsvar og civilforsvar | 1.570 |
| I alt | 8.540 |
| Overskud | 975 |
| Kapitalindtægter | 310 |
| Kapitaludgifter | ÷ 785 |
| Kasseoverskud | 500 |

På længere sigt er det hensigten, at provenuet af omsætningsafgiften skal anvendes til nedsættelse af andre skatter, i første række *statsindkomstskatten*. For finansåret 1963–64 er det aftalt, at 40 mill. kr. af de 900 mill. kr. skal anvendes til nedsættelse af statsejendomsskatten, 30 mill. kr. til forhøjelse af folkepension m. v., 70 mill. kr til forhøjelse af børnetilskud, 700 mill. kr. til nedsættelse af statsindkomstskatten og 60 mill. kr. til præmiering af opsparing. Det er dog en forudsætning, at de fire partier inden den endelige udarbejdelse af udskrivningsloven for 1963–64 optager en forhandling om bedømmelsen af den økonomiske situation, herunder udsigterne for valutastillingen, beskæftigelsen samt indkomst- og prisudviklingen, og de aftalte ændringer i udskrivningsloven vil helt eller delvis kunne fraviges, for så vidt der ud fra en almindelig samfundsøkonomisk bedømmelse er enighed derom.

De vigtigste af de ændringer i udskrivningsloven for 1963–64, der kan blive tale om, er følgende. Bundgrænsen for skattepligt forhøjes fra 5800 kr. til 7000 kr. for forsørgere og fra 3000 kr. til 3700 kr. for andre, det første trin i skatteskalaen for forsørgere føres op til 22.000 kr. mod nu 18.000 kr., og skatteprocenten på dette trin nedsættes fra 24 til 21 pct. Skattenedsættelsen kulminerer ved skalaindkomster på 22.000–25.000 kr. formindskes derefter gradvis, indtil den helt bortfalder ved en skalaindkomst af 70.000 kr. Merindkomstfradraget ændres, således at der ikke gives fradrag for de første 10 pct. indtægtsstigning. For stigninger herudover bevares reglerne om, at fradraget beregnes med 30 eller 20 pct. afhængig af størrelsen af de skattepligtige indkomster.

Med hensyn til ejendomsskatterne går aftalen ud på, at grundskylden til staten på landbrugsjord bortfalder, og det forudsættes endvidere, at den gældende ordning, hvorefter staten udreder landbrugts amtskommunale skatter, opretholdes. Herudover har finansministeren givet tilsagn om at søge gennemført sådanne regler, at normalt udnyttet landbrugsjord ikke behæftes med grundstigningsskyld.

Som altid ved skatteændringer har også denne gang spørgsmålet om virkningerne på *det lønregulerende pristal* været i forgrunden. Som et led i forliget er det bestemt, at der fra 1. april 1963 skal udregnes et særpristal, som hverken medtager skatter eller afgifter. Herved åbnes der mulighed for, at et pristal uden skatter og afgifter kan blive lagt til grund for pristalsreguleringen af lønningerne efter de nye arbejdsmarkedsoverenskomster til foråret. Imidlertid vil i hvert fald det lønregulerende pristal for januar 1963 blive påvirket af prisforhøjelserne som følge af omsætningsafgiften. Hvad angår juli-pristallet i år var det beregnet, at kompensationsordningerne ville medføre en nedgang på ca. 1,3 points, hvilket ville opveje stigningen – ca. 1 point – som følge af statsskattepostens forøgelse på grund af den indtrufne indkomststigning og den uforandrede forlængelse af udskrivnings-

loven for 1962–63. Faktisk viser pristalsposten »Personlige skatter efter fradrag af børnetilskud« en nedgang fra april til juli på 0,1 points, medens vareposterne samtidig er steget med 0,7 points. Den samlede stigning i de 3 måneder udgjorde herefter 0,6 points, men det afrundede pristal var uændret 159 (juli 1949 = 100). Særpristallet, hvorefter de fleste arbejderlønninger og tjenestemandslønningerne reguleres, er for juli opgjort til 157, en stigning i sammenligning med januar på 3 points, hvilket medfører en forhøjelse af arbejdernes og tjenestemændenes lønninger med en dyrtidstillægsportion fra henholdsvis 1. september og 1. oktober.

Mellem 4. kvartal 1960 og 4. kvartal 1961 forøgedes den gnstl. timefortjeneste for industriarbejdere i hele landet med ca. 13 pct. I den forløbne del af 1962 kommer hertil 2 dyrtidstillægsportioner, og udtalelser fra arbejdsgiverside tyder på, at der herudover har fundet en vis lønglidning sted, vel navnlig, ligesom tidligere, inden for byggefagene. I erkendelse af, at fortsatte indkomststigninger vil formindske den finanspolitiske stramnings effekt, er der derfor som et led i det politiske forlig iværksat direkte *indgreb i bygge- og anlægsvirksomheden* med det formål at lette presset på den forhåndenværende kapacitet inden for dette område.

Hvad det offentlige byggeri angår, er der indført et generelt stop for igangsættelser i finansåret 1962–63, og igangværende offentlige byggearbejder skal strækkes eller begrænses, således at der i alt opnås en besparelse i den forventede investering på godt 100 mill. kr. Samtidig skal der ved beskæring af statsbanernes, post- og telegrafvæsenets, telefonselskabernes samt statshavnenes anlægsarbejder spares 52 mill. kr. og ved begrænsning af vejfonds- og beskæftigelsesarbejder 55 mill. kr. Endvidere er der gennemført stop for igangsættelse af nye landvindingsarbejder og en stærk begrænsning af nye grundforbedringsarbejder.

I den private byggesektor er der indført forbud mod påbegyndelse af sommerhuse og garager, og der kræves igangsættelsestilladelse til til- og ombygningsarbejder ved beboelsesbygninger samt kontor- og forretningsejendomme, når det ikke drejer sig om helt små arbejder af denne art. Påbegyndelsen af reguleret forretningsbyggeri vil blive holdt i underkanten af det foregående års igangsættelser, og påbegyndelsen af nyt boligbyggeri vil under hensyn til det store igangværende boligbyggeri blive holdt på et lavere niveau end i 1961. Som helhed regnes påbegyndelserne af privat og offentligt byggeri reduceret med 15 pct. i 1962 i sammenligning med 1961.

I drøftelserne forud for forliget var også inddraget *huslejeproblemet*, og der opnåedes enighed mellem de forhandlende parter om, at der skulle åbnes adgang til lejeforhøjelse ved genudlejning, dog under huslejenævnets kontrol. I henhold til den ændring af huslejeloven, der derefter er gennemført, kan forhøjelsen højst andrage 25 pct. af 1939-lejen, og lejeforhøjel-

sen fordeles således, at 2/5 af den tilfalder ejeren, medens 3/5 bindes i 5 år til efterfølgende anvendelse ved udvendig vedligeholdelse af ejendommen.

Inden folketinget den 15. juni tog ferie, gennemførtes også en *kornordning for høståret 1962–63*, hvorefter basisprisen for foderkorn er forhøjet med 6 kr. pr. 100 kg plus lagertillæg på 50 øre pr. måned i 8 måneder, medens brødkornspriserne er uforandrede. I forståelse med landbrugets organisationer fremsatte landbrugsministeren samtidig med forslaget om kornordning forslag om ændring af lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m. (bemyndigelsesloven). Herefter skulle der kunne opkræves afgifter med det formål at forhøje *hjemmemarkedspriserner for flæsk, oksekød, kalvekød, fjerkrækød og æg* til et beløb, der kunne godkendes af monopoltilsynet. Oprindelig havde landbrugets organisationer ønsket, at der i loven blev fastsat hjemmemarkedspriser for de nævnte varer, der lå 1,50 kr. pr. kg over de gældende. Gennemførelsen af denne ændring af bemyndigelsesloven er udsat til en ny møderække i folketinget i slutningen af august, således at der kan blive tid til at udarbejde retningslinier for monopoltilsynet ved bedømmelsen af, hvilket hjemmemarkedspriser der kan godkendes.

Presset på den danske økonomi under den herskende højkonkunktur har i 1. halvår 1962 medført en nedgang i *bankernes udenlandske nettotilgodehavender* på ca. 165 mill. kr., heraf ca. 140 mill. kr. i april kvartal, til ca. 1050 mill. kr. ultimo juni. I samme tidsrum er der imidlertid hjemtaget offentlige lån i udlandet til et beløb af ca. 375 mill. kr. Lægges dette beløb til den konstaterede nedgang i valutabeholdningerne bliver det reelle valutatab altså over 1/2 milliard kroner i løbet af de 6 måneder.

*Udenrigshandelen*

(Månedsgennemsnit i mill. kr.)

| | | | Heraf: | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | Import | Eksport | Landbrugs-varer | Industri-varer[1]) | Import-overskud |
| 1. kvt. 1961 | 1070 | 835 | 360 | 417 | 235 |
| 2. » » | 1012 | 822 | 369 | 403 | 190 |
| 3. » » | 1015 | 851 | 360 | 440 | 164 |
| 4. » » | 1202 | 978 | 403 | 513 | 224 |
| 1. kvt. 1962 | 1171 | 902 | 407 | 429 | 269 |
| 2. » » | 1172 | 901 | 377 | 469 | 271 |

[1]) Incl. kød- og mælkekonserves.

*Indførselsoverskuddet* har i de første 6 måneder af 1962 udgjort godt 1600 mill. kr. eller ca. 350 mill. kr. mere end i samme tidsrum i fjor. Den samlede import er steget med 800 mill. kr. til 7000 mill. kr. og den samlede eksport med 425 mill. kr. til 5400 mill. kr. Af mereksporten i forhold til 1961 falder 165 mill. kr. på landbrugsvarer og 225 mill. kr. på industri-

varer, herunder kød- og mælkekonserves. *Industrieksporten* har hermed ligget 9 pct. højere end i sammenligningsperioden i 1961, medens der fra 1960 til 1961 kun var en fremgang på 3 pct. Det må dog her tages i betragtning, at disse stigningsprocenter er påvirket af strejkerne i foråret 1961. Elimineredes virkningerne af strejkerne på industrieksporten, ville man komme til en noget svagere stigningstakt, end de 9 pct. angiver. Særlig bemærkelsesværdig er stigningen i den vigtigste varegruppe, maskiner. Til gengæld viser eksporten af nye skibe et stærkt fald.

*Industrieksporten*

| | Januar–juni | | | Stigning i pct. | |
|---|---|---|---|---|---|
| | 1960 Mill. kr. | 1961 Mill. kr. | 1962 Mill. kr. | 1960–61 | 1961–62 |
| Kød- og mælkekonserves . . | 343 | 341 | 344 | ÷ 1 | 1 |
| Sukker . . . . . | 6 | 5 | 6 | ÷17 | 20 |
| Drikkevarer . . . . . | 52 | 53 | 55 | 2 | 4 |
| Animalske og vegetabilske olier og fedtstoffer . . . . . | 54 | 42 | 55 | ÷22 | 31 |
| Kemikalier . . . . . | 200 | 246 | 255 | 23 | 4 |
| Tekstil og beklædning . . . . . | 150 | 161 | 182 | 7 | 13 |
| Jern- og metalvarer . . . . . | 122 | 149 | 136 | 22 | ÷ 9 |
| Maskiner . . . . . | 678 | 715 | 825 | 5 | 15 |
| Skibe, nye . . . . . | 171 | 124 | 47 | ÷27 | ÷62 |
| Skibe, brugte . . . . . | 51 | 38 | 101 | ÷25 | 166 |
| Øvrige industriprodukter [1]) | 563 | 590 | 685 | 5 | 16 |
| I alt . . . . . | 2390 | 2464 | 2691 | 3 | 9 |

[1]) Herunder varer af træ, kautsjuk og ikke-metalliske mineraler samt instrumenter, møbler m.v.

Hvad *importen* angår, lå den i 1. kvartal 1962 i gennemsnit pr. måned 100 mill. kr. eller knap 10 % højere end i samme tidsrum i fjor, men i 2. kvartal gennemsnitlig 160 mill. kr. eller ca. 16 % højere. Også her spiller det imidlertid en rolle, at importen i 2. kvartal i fjor var påvirket af strejkerne. Trods den nævnte importstigning i 1. kvartal viser den sædvanlige *lageropgørelse* for hovedsagelig importerede råstoffer m. v. tilbagegang (målt i faste priser) på 6 % i løbet af januar kvartal mod 5 % i januar kvartal 1961, men en nedgang i lagerbeholdningerne i årets første kvartal er en normal foreteelse. Sammenlignet med tællingen pr. 31. marts 1961 viser de beregnede værdier en stigning i lagerbeholdningerne på ca. 10 %.

Den indenlandske efterspørgsel efter konsumvarer har været stærkt stigende. Ifølge foreløbige beregninger har den samlede *detailomsætning* i de første 4 måneder af 1962 ligget 11–12 % højere end i den tilsvarende periode i fjor. Stigningen har været stærkest, omkring 20 %, i de brancher, der forhandler varige forbrugsgoder. Denne statistik omfatter ikke handelen med automobiler og motorcykler, men antallet af nyindregistrerede per-

sonbiler udgjorde i månederne januar–juni næsten 61.000, 19.000 flere end i de samme måneder i 1961. I de senere måneder var salget af personbiler og andre varige forbrugsgoder imidlertid utvivlsomt stærkt påvirket af den forestående indførelse af omsætningsafgift.

På grund af en stærk forøgelse af kød- og flæskeproduktionen har mængdeindekset for den samlede *animalske landbrugsproduktion* i gennemsnit for de første 6 måneder ligget 3 % højere end i samme tidsrum i 1961, men da priserne har været lavere, er værdien kun forøget med 1 %.

*Den animalske landbrugsproduktion*

| Mill. kg | Januar–juni 1961 | Januar–juni 1962 | Stigning i pct. |
|---|---|---|---|
| Mælk | 2890 | 2854 | ÷ 1 |
| Smør | 88.0 | 90.2 | 3 |
| Ost | 65.5 | 60.9 | ÷ 7 |
| Æg | 66.4 | 64.0 | ÷ 4 |
| Okse- og kalvekød | 119.8 | 143.1 | 19 |
| Svinekød og flæsk | 326.7 | 341.3 | 4 |
| Mængdeindeks for den an. landbrugsprod. (1955=100) | 119 | 123 | 3 |
| Værdi, mill. kr. | 3304 | 3336 | 1 |

*Eksporten af animalske landbrugsprodukter* har i den nævnte periode indbragt 75 mill. kr. eller 3½ % mere end i fjor. Mængdemæssigt har stigningen været noget stærkere, idet eksportpriserne har været lavere end i 1961. Den stærkeste stigning har fundet sted for okse- og kalvekød, hvoraf der er eksporteret 39 mill. kg mod 21 mill. kg i januar–juni i fjor. Til stigningen har navnlig bidraget en stærkt forøget afsætning i Vesttyskland og genåbningen af det italienske marked. Eksporten af levende hornkvæg, hvor Vesttyskland er hovedaftageren, er derimod gået tilbage. Eksporten af flæsk og svinekød er steget med 17 mill. kg til 170 mill. kg, baconeksporten til England alene med 14 mill. kg til 145 mill. kg. Smør- og osteeksporten har ligget på samme niveau som i den tilsvarende periode i 1961, mens eksporten af æg fortsat viser nedgang.

Den samlede *svinebestand* har i de senere måneder ligget på omkring 7 mill. stk. Efter tællingen i slutningen af maj er den beregnet til 7.046.000 mod 7.072.000 i begyndelsen af 1962 og 6.824.000 i maj i fjor. Antallet af drægtige søer er i perioden januar–maj forøget med 86.000 til 537.000 mod 531.000 i maj 1961.

Såvel antallet af ansatte arbejdere i *industrien* som antallet af udførte arbejdstimer synes i den forløbne del af 1962 at have ligget på samme niveau som i fjor, når man ser bort fra virkningerne af strejkerne i foråret

*Eksporten af de vigtigste animalske landbrugsprodukter*

| | Mængde januar–juni | | Værdi januar–juni | |
|---|---|---|---|---|
| | 1961 Mill. stk. | 1962 Mill. stk. | 1961 Mill. kr. | 1962 Mill. kr. |
| Levende hornkvæg | 195.4 | 177.8 | 249.2 | 235.4 |
| Heraf Vesttyskland | 147.8 | 145.0 | 199.8 | 192.3 |
| Levende svin (Vesttyskl.) | 77.2 | 66.2 | 44.2 | 37.9 |
| | Mill. kg | Mill. kg | | |
| Okse- og kalvekød | 20.8 | 39.3 | 102.2 | 168.3 |
| Heraf: | | | | |
| Vesttyskland | 4.0 | 7.6 | 21.1 | 35.2 |
| Sverige | 6.3 | 3.8 | 26.3 | 13.7 |
| Italien | 1.3 | 7.6 | 7.2 | 40.3 |
| Flæsk og svinekød | 153.3 | 170.3 | 722.5 | 781.6 |
| Heraf: | | | | |
| Storbritannien | 132.8 | 146.1 | 622.7 | 670.0 |
| Frankrig | 9.8 | 0.7 | 44.7 | 3.2 |
| Slagtet fjerkræ | 22.9 | 25.3 | 111.6 | 123.4 |
| Heraf Vesttyskland | 19.5 | 22.4 | 94.0 | 108.0 |
| Smør | 58.4 | 56.7 | 324.2 | 308.6 |
| Heraf: | | | | |
| Vesttyskland | 1.2 | 2.6 | 7.1 | 17.4 |
| Storbritannien | 50.1 | 50.5 | 247.8 | 271.6 |
| Ost | 37.1 | 37.7 | 158.0 | 159.0 |
| Heraf: | | | | |
| Vesttyskland | 17.9 | 18.9 | 67.6 | 72.7 |
| Storbritannien | 5.2 | 4.8 | 24.6 | 23.0 |
| Italien | 2.7 | 3.5 | 12.4 | 14.1 |
| USA | 1.8 | 1.9 | 11.7 | 12.5 |
| Æg | 35.3 | 29.3 | 137.2 | 96.4 |
| Heraf: | | | | |
| Vesttyskland | 28.8 | 22.9 | 110.1 | 75.1 |
| Storbritannien | 1.6 | 1.3 | 7.1 | 4.0 |
| Schweiz | 1.7 | 1.8 | 6.7 | 5.6 |

1961. I visse industrigrupper, stærkest i den kemiske industri, viser beskæftigelsesindekset (antal udførte arbejdstimer) nedgang i sammenligning med 1961, i andre – jern- og metalindustrien og transportmiddelindustrien – har det ligget noget højere, men for industrien som helhed må det gælde, at en eventuel produktionsforøgelse er sket gennem forøgelse af produktiviteten.

Om *byggevirksomheden* i januar kvartal foreligger der nærmere oplysninger for så vidt angår nybyggeriet uden for de egentlige landdistrikter. Da det fuldførte byggeri i denne periode har været lidt større end det påbegyndte byggeri, viser det samlede etageareal under opførelse ved udgan-

*Byggevirksomheden uden for de egentlige landdistrikter*

| | Beboelsesejendomme | | Erhvervs-ejendomme | Ikke-erhvervs-ejendomme | Tilsammen |
|---|---|---|---|---|---|
| | 1000 m² | Antal lejligheder | 1000 m² | 1000 m² | 1000 m² |
| Under opf. 1/1 62.. | 2756 | 30.468 | 1554 | 771 | 5081 |
| Påbeg. 1. kvt. 62.. | 557 | 6.253 | 298 | 139 | 994 |
| Fuldf. 1. kvt. 62... | 530 | 5.706 | 398 | 93 | 1021 |
| Under opf. 1/4 62 | 2783 | 31.015 | 1454 | 817 | 5054 |
| Under opf. 1/4 61 | 2646 | 30.743 | 1452 | 669 | 4767 |

gen af marts en lille nedgang i sammenligning med stillingen ved årets begyndelse. Nedgangen falder, som det fremgår af ovenstående oversigt, udelukkende på erhvervsejendomme. I sammenligning med den tilsvarende periode i 1961 viser januar kvartal i år en stigning i det fuldførte byggeri, målt i etageareal, på 17 %, medens det påbegyndte byggeri lå 26 % lavere. Antallet af fuldførte lejligheder var i januar kvartal i år 5700, praktisk taget det samme som i januar kvartal i fjor, og samtidig er antallet af påbegyndte lejligheder faldet fra 8500, et ekstraordinært højt tal, til 6250.

Medens der i januar kvartal var ligevægt mellem statens ind- og udbetalinger, opstod der, som nævnt i forrige oversigt, i april og maj et stort udbetalingsoverskud og i forbindelse dermed en forøgelse af *likviditeten*. Fra udgangen af marts til udgangen af maj var der en stigning i de vigtigste likvide fordringer på stat, nationalbank og udland (seddelmængde, foliokonto i nationalbanken, ubelånte indlånsbeviser, forretningsbankernes udenlandske nettotilgodehavende samt indestående på postgiro) på næsten en halv milliard kroner. I sammenligning med stillingen ultimo maj 1961 udgjorde stigningen ultimo maj i år næsten 3/4 milliard. Da forretningsbankernes udlån i forårsmånederne i overensstemmelse med nationalbankens kreditstramningspolitik var svagt faldende, betød denne udvikling en væsentlig styrkelse af bankernes likviditet. I juni måned er der sket en stramning af likviditeten, ligesom den foregående lettelse i hovedsagen udgået fra statsfinanserne.

I de første 6 måneder af 1962 har der været en nettotilgang af børsnoterede obligationer samt indlånsbeviser på 1363 mill. kr. (pålydende værdi) mod 1046 mill. kr. i samme tidsrum i 1961. Halvdelen af denne stigning skyldes stærkt forøget udstedelse af nationalbankens indlånsbeviser. Skønt tilgangen af nyt obligationsmateriale således har været betydelig, har *obligationskurserne* samtidig været stigende, og den effektive rente er i løbet af et halvt års tid faldet med omkring 1/2 % p. a. Det må antages, at en medvirkende årsag til kursstigningen for obligationer må søges i forventninger om, at den stramning af finanspolitikken, der gennemføres i indeværende finansår, efterhånden vil medføre en rentesænkning.

*Effektiv obligationsrente*
*(pct. p. a.)*

| | Statslån S. 1997 $4^1/_2$ pct. | Øst. Kreditfg. 16. serie 3. afd. $4^1/_2$ pct | Jydsk Hypotekfg. 11. afd. 5 pct. |
|---|---|---|---|
| Maj 1961 . . . . | 6.72 | 6.50 | 7.03 |
| Nov. 1961 . . . . | 7.38 | 7.11 | 7.50 |
| Maj 1962 . . . . | 6.96 | 6.46 | 6.86 |

Indekset for *aktiekurser* viser for de første 6 måneder af 1962 en stigning fra 123 (1958 = 100) i december til 133 i juni og ligger dermed på samme niveau som i juni 1961. Aktiebørsen synes ikke at have været nævneværdigt påvirket af de store kursfald i USA.

20. 8. 1962.
*C. L*